

**PREDLOG
EVA 2022-2430-0087
NUJNI POSTOPEK**

ZAKON O NUJNEM POSREDOVANJU ZA OBRAVNAVO VISOKIH CEN ENERGIJE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Za obvladovanje kriznih razmer pri oskrbi z energijo in za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 2611 z dne 7. 10. 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/1854/EU) je potrebno sprejeti zakon.

Od septembra 2021 nastopajo zelo visoke cene na trgih električne energije. Kot je v končni oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije Unije iz aprila 2022 navedla Agencija EU za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) je to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot vložek za proizvodnjo električne energije. Elektrarne na zemeljski plin so pogosto potrebne za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji v delih dneva, ko je to najvišje, ali kadar količine električne energije, proizvedene z drugimi tehnologijami, kot so jedrska energija, hidroenergija ali spremenljivi obnovljivi viri energije, ne zadostujejo za zadovoljitev povpraševanja. Zaradi stopnjevanja vojne agresije Rusije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Pogodbe o Energetski skupnosti se je oskrba s plinom občutno zmanjšala. Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je povzročila tudi negotovost glede oskrbe z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. To je privedlo do znatnih dodatnih zvišanj cen električne energije in njihove nestanovitnosti.

Za povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo v Uniji je Svet sprejel Uredbo Sveta (EU) 2022/1369 dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L št. 206 z dne 8. 8. 2022, str. 1), ki določa prostovoljno zmanjšanje povpraševanja po zemeljskem plinu za vsaj 15 % od 1. avgusta 2022 do 31. marca 2023, Svetu pa omogoča, da razglasi pripravljenost na ravni Unije glede zanesljivosti oskrbe s plinom, kar sproži obvezno zmanjšanje povpraševanja po plinu po vsej Uniji. Hkrati je bil zaradi izjemno visokih temperatur poleti leta 2022 zabeležen večji odjem električne energije za hlajenje, kar je povečalo pritisk na proizvodnjo električne energije, obenem pa je bila zaradi tehničnih in vremenskih okoliščin proizvodnja električne energije z nekaterimi tehnologijami znatno pod preteklimi ravnmi. Razlog za to je bila predvsem izjemna suša, ki je povzročila izpad proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v različnih državah članicah zaradi pomanjkanja razpoložljive hladilne vode, zmanjšano proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah in nizke vodostaje večjih rek, kar je negativno vplivalo na prevoz surovin, ki se uporabljajo kot vhodno gorivo za proizvodnjo električne energije. Zaradi teh izjemnih razmer so bile količine električne energije, proizvedene v elektrarnah na zemeljski plin, stalno

visoke, kar je prispevalo k izjemno in neobičajno visokim veleprodajnim cenam električne energije. Zaradi dviga cen na veleprodajnih trgih električne energije je prišlo do velikega zvišanja maloprodajnih cen električne energije, ki se bodo med sezono ogrevanja še zviševale in postopoma odražale v večini odjemnih pogodb.

Podobno kot pri koordiniranju ukrepov varčevanja z zemeljskim plinom s plinom so z Uredbo 2022/1854/EU o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije določeni ukrepi glede varčevanja z električno energijo. Uredba vzpostavlja nujno intervencijo za ublažitev učinkov visokih cen energije z izjemnimi, ciljno usmerjenimi in časovno omejenimi ukrepi.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Glavni cilj predloga zakona je preprečiti, da bi se že tako visoke cene električne energije še rastle zaradi povečanega povpraševanja po energentih za proizvodnjo elektrike in nekontrolirane rasti porabe električne energije v obdobjih konične obremenitve, ki bi bila rezultat nadomeščanja ogrevanja z zemeljskim plinom ali lesno biomaso ter zaradi omejitev pri oskrbi z zemeljskim plinom.

Namen ukrepov iz predloga zakona je zmanjšati porabo električne energije in povečati proizvodnjo elektrike iz obnovljivih virov, tudi za samooskrbo, da se omeji uvozna odvisnost. Zagotavlja se regulacija variabilnega dela cene toplote iz daljinskega ogrevanja,. Uvaja se omejitev tržnih prihodkov, ki jih nekateri proizvajalci prejmejo od proizvodnje električne energije in jih lahko država ciljno prerazporedi končnim odjemalcem električne energije, da se omogoči uporaba ukrepov državnega interveniranja pri določanju cen za dobavo električne energije za gospodinske odjemalce in mala in srednja podjetja ter določiti pravila za obvezni začasni solidarnostni prispevek podjetij z dejavnostmi v sektorjih surove nafte, zemeljskega plina, premoga in rafinerij, da bi prispevali k cenovni dostopnosti energije za gospodinjstva in podjetja. S predlogom zakona se ureja status zaščitenih odjemalcev za primere redukcij električne energije, izjeme za javna naročila za čas veljavnosti interventnega zakona in pogoji za dobavitelje električne energije in plina, ki so v času kriznih razmer prenehali dobavljati energijo na maloprodajnem trgu, če želijo zopet vstopiti na ta trg.

Trenutna energetska kriza negativno vpliva na vse države članice. Rast cen energije znatno prispeva k splošni inflaciji in upočasnjuje gospodarsko rast. Ukrepi so potrebni, da bi cene električne energije in stroške električne energije za končne odjemalce zadrževali na vzdržni ravni in da bi sprejeli nacionalne ukrepe, ki so usklajeni na ravni Unije ter ne bodo prekomerno obremenili industrijo in potrošnike, da bomo lahko ublažili učinek visokih cen energije in zagotovili, da trenutna kriza ne bo povzročila trajne škode za odjemalce in gospodarstvo.

2.2 Načela

1. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram

V luči negotovosti zakonodajalec nima le pravice, temveč tudi dolžnost, da zakonodajo prilagaja danim družbenim razmeram in jo tudi spreminja, če to narekujejo spremenjena družbena razmerja. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram se v teh družbenih razmerah torej kaže kot ključni element načela pravne države.

2. Načelo socialne države

Načelo socialne države daje zakonodajalcu pri zagotavljanju in uresničevanju socialne varnosti, njenim državljanom široko polje proste presoje. Načelo je povezano z načelom vzajemnosti in solidarnosti.

3. Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrty odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

4. Načelo učinkovitosti

Nujni ukrepi, ki jih država sprejema za obvladovanje in zmanjševanje negativnih posledic visokih cen energentov na prebivalstvo, morajo biti čim bolj učinkoviti.

5. Načelo ekonomičnosti postopka

Postopki dodeljevanja finančnih sredstev in spodbud se morajo voditi hitro, s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku.

6. Načelo solidarnosti

Zakonski ukrepi sledijo načelu solidarnosti in vzajemne pomoči.

7. Načelo transparentnosti

Zaradi preprečevanja zlorab so prejemniki finančnih vzpodbud zavezani k transparentnosti njihovega pridobivanja.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Z Uredbo 2022/1854/EU o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije so določeni ukrepi glede varčevanja z električno energijo. Uredba vzpostavlja nujno intervencijo za ublažitev učinkov visokih cen energije z izjemnimi, ciljno usmerjenimi in časovno omejenimi ukrepi. Zato že splošne določbe nakazujejo, da zakon ureja ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, pobiranje prispevkov od izjemnih dobičkov ter poročanje in evalvacijo ukrepov ter tudi ukrepe za izvajanje Uredbe 2022/1854/EU.

V II. Poglavju so urejeni ukrepi zmanjšanje uvozne odvisnosti, med katere spada določitev ur konične obremenitve sistema in ugotavljanje zmanjšanja bruto porabe, zmanjšanje bruto porabe v koničnih urah, in zagotavljanje sredstev za izvajanje tega ukrepa. Določitev ur konične obremenitve sistema je potrebno, ko nastopa najvišja obremenitev sistema in v katerem so največkrat zaznane najvišje cene energije, hkrati pa se v tem obdobju lahko pojavi pomanjkanje energije, zato je potrebno zmanjšati porabo elektrike v koničnih urah za najmanj 5 %.

Znotraj poglavja o povečanju OVE se ureja pomoč za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov, shranjevanja in toplote iz obnovljivih virov, sprememba vrste podpore ter referenčna cena električne energije. Določen je začasni ukrep finančnih pomoči za spodbujanje električne energije iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov, ki se dodeljujejo kot državne pomoči v skladu s Sporočilom Komisije, proizvajalcem električne energije, ki so vključeni v podporno shemo OVE in SPT, proizvajalcem električne energije se omogoči sprememba vrste podpore iz obratovalne podpore na zagotovljeno odkupno ceno električne energije s čemer se jim zagotovi odkup električne energije po v naprej znani ceni, ki jim krije proizvodne stroške vključno z predpisanim donosom,

Peto poglavje določa pravila glede pobiranje prispevkov od izjemnih prihodkov, zato podrobneje ureja obvezno omejitev presežnih tržnih prihodkov, določene so vrste elektrarn, za katere velja omejevanje prihodkov, predvidena je odločba o izjemi za katero ne velja omejevanje prihodkov, nadalje je urejeno

še zagotavljanje podatkov, določeno je, da so presežni tržni prihodki od prezasedenosti namenjeni izključno za pokrivanje upravičenih stroškov na prenosnem in distribucijskem omrežju in definirano, kdo so zavezanci za plačilo solidarnostnega prispevka. Zakon v tem delu omejuje presežne tržne prihodke od prodaje električne energije na 180 eurov na MWh, ne glede na vrsto pogodbe, čas ali način sklenitve pogodbe. Omejitev presežnih tržnih prihodkov velja za prodajo električne energije, proizvedene iz vetra, geotermalne energije, vode, (razen iz črpalnih hidroelektrarn), biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva) razen biometana, odpadkov in jedrske energije. Vsi prihodki nad to ceno se smatrajo za presežne prihodke, ki pripadajo proračunu. V tem poglavju se uvaja tudi obveznost plačila solidarnostnega prispevka, ki je prihodek državnega proračuna. Plačujejo ga zavezanci, ki so zavezanci po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, in v Republiki Sloveniji izvajajo dejavnosti na področju pridobivanja in predelave surove nafte in zemeljskega plina.

V šestem poglavju so določbe glede porabe presežnih prihodkov proizvajalcev električne energije in nadomestila dobaviteljem, ki energijo prodajajo po regulirani ceni, sedmo poglavje pa določa še druge ukrepe, in sicer določbe glede vrnitve dobavitelja na maloprodajni trg električne energije in plina in prenos celotnega portfelja dobavitelja, ki se umika s trga ter določbe, da se za javna naročila za dobavo električne energije ali plina Zakon o javnem naročanju ne uporablja, če vrednost javnega naročila ne presega vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske Unije. Omogočeno je izvajanje 9. člena Uredbe 2022/1854/EU, saj se določa za kaj je mogoče namenjati zbrana sredstva prihodkov od prezasedenosti, predvideno pa je tudi, da vlada lahko v primeru interventne regulacije cene električne energije plina ali toplote, dobaviteljem (ali distributerju pri toploti), ki bi jim ta ukrep povzročil občutno škodo, določi tudi primerno nadomestilo.

Zakon vsebuje še poglavje o nadzoru, katerega glede na vsebino opravlja inšpekcija, pristojna za energijo, agencija ali Finančna uprava Republike Slovenije, prav tako pa vsebuje še kazenske določbe zaradi prekrškov.

b) Način reševanja:

Poglavitna vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom, so navedena v predhodni točki.

Predlog zakona predvideva, da vlada z uredbo in skladno z začasnim okvirom določi način odločanja centra za podpore o dodeljevanju pomoči, podrobnejše pogoje, tehnične specifikacije, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa pomoč za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov, shranjevanja in toplote iz obnovljivih virov.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z Uredbo 2022/1854/EU.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun, in sicer v skupni ocenjeni višini 360 mio EUR. Za izvajanje zmanjšanja porabe v koničnih urah bo potrebno zagotoviti 10 mio EUR, za nadomestilo dobaviteljem, ki prodajajo energijo oziroma energente po regulirani ceni, pa okrog 350 mio EUR (200 mio EUR za plin in 150 mio EUR za električno energijo). Sredstva so v sprejetem proračunu zagotovljena na ukrepu 1611-23-0007 Rezerva za obvladovanje posledic druginje.

Podpora novim investicijam v OVE se zagotavlja iz sredstev za podpore na podlagi Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije in ne predstavlja finančnih posledic za državni proračun.

Pričakuje se prihodek v državni proračun (solidarnostni prispevek, presežni prihodki od prodaje električne energije), ki ga ni mogoče natančno ovrednotiti. Ob predpostavki, da se bo v obdobju veljavnosti ukrepa omejitve tržnih prihodkov sklenilo poslov v obsegu 1.000.000 MWh, in da bo povprečje doseženih prihodkov 50 EUR nad določeno mejo, bi to pomenilo okvirno 50 mio EUR prihodkov za državni proračun.

Predlog zakona nima vpliva na druga javno finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva so v sprejetem proračunu že zagotovljena na podprogramu 230402 – Sredstva za financiranje posledic druginje.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je predmet usklajevanj s pravnim redom EU. Predlog zakona določa ukrepe za izvajanje Uredbe 2022/1854/EU.

1. Solidarnostni prispevek

Nizozemska vlada je 1. novembra 2022 objavila predlog za izvajanje solidarnostnega prispevka v okviru, kot je določen v Uredbi Sveta (EU) 2022/1854. Podjetja v obsegu predlaganega solidarnostnega vložka so podjetja, ki so najmanj 75 % svojega prometa ustvarila z določeno gospodarsko dejavnostjo. Te dejavnosti morajo biti zlasti povezane s proizvodnjo nafte in zemeljskega plina, rudarskimi dejavnostmi, rafiniranjem naftnih ali koksarniških produktov. Osnova za prispevek je tako imenovani „presežni dobiček“ leta 2022. Ta retroaktivni učinek je po mnenju nizozemske vlade med drugim upravičen s posebnimi tržnimi okoliščinami in nadomestilom, zagotovljenim nizozemskim gospodinjstvom in malim podjetjem. Presežek dobička je dobiček leta 2022, v kolikor presega 20 % povprečnega dobička štirih predhodnih let (2018, 2019, 2020 in 2021), kar je v skladu z zgoraj opisano Uredbo. Nizozemska vlada ne namerava zaračunati solidarnostnega prispevka za morebitne (presežne) dobičke leta 2023, saj že načrtuje zaračunavanje dodatnih dajatev (specifični prometni davek) v letih 2023 in 2024. Zakonodajni predlog bo zdaj v nadaljnji obravnavi v parlamentu in bo morda predmet nadaljnjih popravkov s strani vlade in parlamenta.

Hrvaška se je za prenos solidarnostnega prispevka odločila izvesti s spremembo Zakona o dodatnem davku na dobiček. Predlog zakona predvideva 33% dodatno obdavčitev dobička podjetij (običajna je 18%), ki bi imela v 2022 prihodke višje od 300 mio HRK (39,8 mio EUR) in katerih dobiček bi za 20 % presegal štiriletni povprečni dobiček 2018-21. Višja obdavčitev se obračunava od preseženega (torej preko 20% povprečja) dobička in bo le enkratna (za 2022). Hrvaška je sicer ukrep razširila na vsa podjetja (ne le v sektorju nafte, plina, premoga in rafinerije), sicer ukrep ne bi zadel nobenega podjetja. Tak širši pristop sta ubrali tudi Madžarska in Kraljevina Španija (v slednji so obdavčili tudi banke). Po drugi strani Ciper ne vidi razloga za uvedbo solidarnostnega prispevka, saj podjetij v omenjenih sektorjih nima.

2. Obdavčitev presežnih prihodkov

Avstrijske vladne stranke so 18. novembra 2022 v parlament vložile zakonodajni predlog. Predvidena je začasna uvedba (1) energetskega kriznega prispevka za električno energijo (»Električni prispevek«), ki je v bistvu omejitev določenih prihodkov za proizvajalce električne energije in (2) energetskega kriznega

prispevka za fosilna goriva, ki je dajatev na dobiček za naftna in plinska podjetja in s tem v bistvu dodaten (pravni) davek od dohodka takih podjetij. Prispevek za električno energijo je namenjen proizvajalcem električne energije. 90 % prihodkov na megavatno uro, ki presegajo mejo tržnih prihodkov 140 evrov, torej presežek prihodkov, se bo pobralo. Z upoštevanjem olajšave za naložbe v prehod na obnovljive vire energije se bo zgornja meja tržnih prihodkov ob ustreznem dokazilu dvignila na največ 180 evrov. Zavezanci za prispevek za električno energijo so operaterji elektrarn (razen črpalnih elektrarn) in parkov elektrarn z vsakokratno instalirano močjo večjo od enega megavata. Zakon o uvedbi kriznega prispevka za električno energijo naj bi začel veljati 1. decembra 2022 in naj bi se za presežek prihodkov uporabljal do 31. decembra 2023.

Češka je uvedla davek na presežne dobičke na podlagi meril uredbe EU. Začasni izredni davek se bo uporabljal od 1. januarja 2023 za obdobje 3 let za podjetja s presežnimi dobički s področja proizvodnje in trgovanja z energijo, bančništva, rudarjenja in predelave nafte in fosilnih goriv. Pri novem davku gre za 60-odstotni davčni pribitek na presežne dobičke teh podjetij, ki se določi dobiček, ki bi za 20 % presegal povprečje zadnjih štirih let.

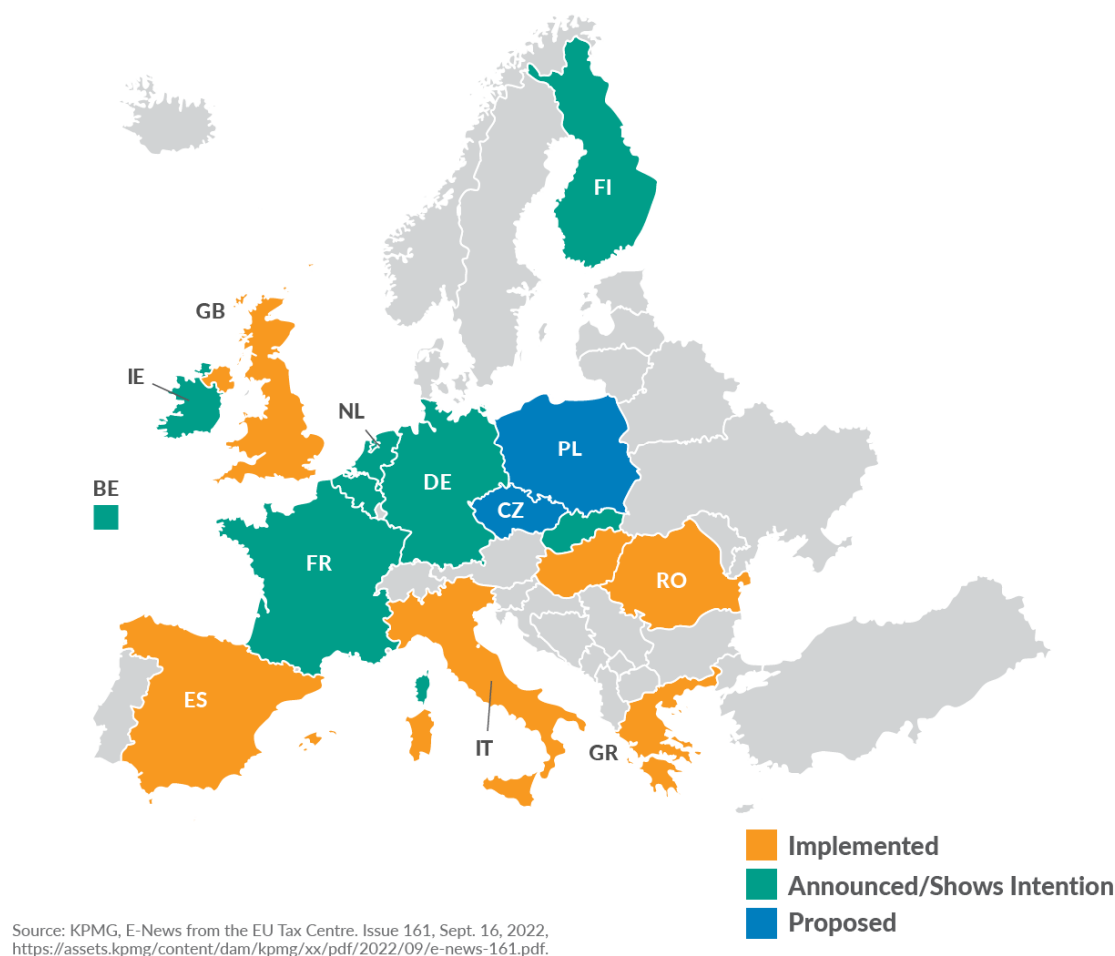
Evropska komisija je že 8. marca v sporočilu REPowerEU priporočila državam članicam, naj začasno uvedejo davke na izredne prihodke proizvajalcev in dobaviteljev.

Države, kot sta Romunija in Španija, so že leta 2021 uvedle začasni mehanizem za zmanjšanje presežnih prihodkov energetskih podjetij, ki imajo koristi od višjih veleprodajnih cen energije in plina.

Šest mesecev po priporočilu Komisije in nenehnem zviševanju cen energije je 15 evropskih držav napovedalo, predlagalo ali uvedlo davke na dobičke zaradi presežnih prihodkov od prodaje energije.

Windfall Taxes in Europe

Legislative Status of Windfall Taxes in European Countries, as of September 26, 2022

TAX FOUNDATION

@TaxFoundation

Vir: <https://taxfoundation.org/windfall-tax-europe/>

Grčija, Madžarska, Italija, Romunija, Španija in Združeno kraljestvo so uvedle davek na nepričakovane prihodke (windfall tax). Češka in Poljska sta objavili predloge za uvedbo davka na nepričakovane dobičke, Španija pa je objavila predlog za uvedbo drugega davka na nepričakovane dobičke, ker je bil prvi oslavljen zaradi vrste izključitev, zaradi katerih so številni ponudniki energije ostali zunaj njegovega področja uporabe. Belgija, Finska, Nemčija, Irska, Nizozemska in Slovaška so uradno napovedale ali pokazale namere za uvedbo davka na nepričakovane prihodke. Predlagani in uvedeni davki na izredne prihodke se bistveno razlikujejo po svojih davčnih stopnjah (npr. Grčija je do 90 odstotkov) in svojih strukturah. V večini držav davčna osnova ni oblikovana tako, da bi zajela izključno nepričakovane dobičke, ustvarjene zaradi skokov cen energije in nafte. V Romuniji in Španiji na primer davek na elektriko, prodano nad poljubno določeno ceno, ali na celotno prodajo sploh ni davek na dobiček – spominja bolj na trošarino. Po drugi strani pa bi lahko na italijanski davek na nepričakovani dobiček (inkrementalna dodana vrednost) vplivali različni dejavniki, vključno z združitvami in prevzemi, ki niso povezani s spremembami cen.

V drugih državah se davčna osnova izračuna kot razlika med trenutnim dobičkom in dobičkom, ustvarjenim v določenem referenčnem obdobju. Kljub temu pa ti povečani dobički niso nujno presežni ali

nadnaravni donosi in davek na nepričakovane dobičke bi se lahko prevedel v dvojno obdavčitev običajnih dobičkov.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Za izvajanje zakona so pristojna ministrstva in drugi državni organi, na delovnih področjih katerih se sprejemajo ukrepi. Nove naloge predstavljajo povečan obseg dela Ministrstvu za infrastrukturo, Agenciji za energijo ter izvajalcem gospodarskih javnih služb na področju energetike. Agencija za energijo na podlagi predloga zakona dobiva dodatne naloge, zaradi česar se predvideva potreba po dveh dodatnih zaposlitvah. Agencija za energijo sicer ni v kadrovskem načrtu Ministrstva za infrastrukturo.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlog zakona ne bo imel posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

Predlog zakona bo imel pozitivne posledice na gospodarstvo. Ukrepi zmanjševanja uvozne odvisnosti omogočajo in s finančnimi sredstvi spodbujajo učinkovito rabo energije in nove naložbe v obnovljive vire energije, kar spodbuja naložbe v gospodarskem sektorju, hkrati pa blaži občutljivost gospodarstva na volatilitnost cen energentov.

Poleg zaostrene ekonomske situacije na energetskem trgu v zvezi z oskrbo z električno energijo, pogonskimi gorivi in zemeljskim plinom, se razmere spreminjajo tudi za druge energente.

Z določenimi ukrepi pa država zaradi negotove situacije na trgih z energenti posega v poslovanje gospodarskih subjektov. Skladno z določbami 7. člena Uredbe 2022/1854/EU zakon določa vrste elektrarn za katere velja omejevanje prihodkov. Omejitev tržnih prihodkov velja za prodajo električne energije, proizvedene iz vetra, geotermalne energije, vode, (razen iz črpalnih hidroelektrarn), biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva) razen biometana, odpadkov in jedrske energije. Zakon v nadaljevanju omejuje tržne prihodke od prodaje električne energije na 180 evrov na MWh, ne glede na vrsto pogodbe, čas ali način sklenitve pogodbe. Vsi prihodki nad to ceno se smatrajo za presežne prihodke, ki pripadajo proračunu.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona ne bo imel posledic na področju socialnega varstva.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo, ki bo v okviru svojih pristojnosti tudi spremljal izvajanje sprejetega predpisa.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Gre za interventni zakon, zato je bila javna obravnava zakona skrajšana (tri delovne dni). Predlog zakona je bil objavljen na E-demokraciji dne 21.11.2022. Ministrstvo je prejelo pripombe mnogih pripombodajalcev, in sicer: Agencija za energijo, Bio Elekt d.o.o., Bioen d.o.o., Bioenergetika d.o.o., Borzen, d.o.o., Eles d.o.o., JP Energetika Ljubljana, Enos, EZS, Gen energija d.o.o., Gen-I, GIZ DEE, GZS, Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij ZIT GZS, HSE, Mohorič Marjana, TZS, Petrol d.d., Sonce energija, TEB d.o.o., Telekom, ZPS, Boštjan Pišotek.

Ministrstvo za infrastrukturo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih večinoma tudi upoštevalo, v kolikor niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- mag. Bojan Kumer, minister,
- mag. Tina Seršen, državna sekretarka,
- mag. Alenka Bratušek, državna sekretarka,
- mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo,
- mag. Silvo Škornik, sekretar, Direktorat za energijo,
- mag. Urban Prelog, sekretar, Direktorat za energijo.

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa začasne ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, za povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov energije, kontrole cen energije in energentov, prispevke in porabo presežnih prihodkov in druge ukrepe posredovanja pri visokih cenah energije.

(2) Ta zakon določa tudi ukrepe za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 261 I z dne 7. 10. 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/1854/EU).

2. člen

(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

- »bruto poraba električne energije« pomeni celotno dobavo električne energije za dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije;

- »regulacijsko območje« je območje, v katerem sistemski operater odgovarja za primarno in sekundarno regulacijo frekvence ter terciarno rezervo kot ga opredeljuje 67. odstavek 2. člena Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije. Regulacijsko območje je fizično določeno z lokacijo interkonekcijskih meritev za potrebe sekundarne avtomatske regulacije za povrnitev frekvence znotraj interkonekcije.

(2) Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

II. UKREPI ZA ZMANJŠANJE UVOZNE ODVISNOSTI

3. člen

(določitev ur konične obremenitve sistema in ugotavljanje zmanjšanja porabe)

(1) Sistemski operater na podlagi urnih podatkov o prevzemu električne energije iz prenosnega omrežja za zadnjih pet zaporednih let od leta 2017 do leta 2021 opredeli ure koničnih obremenitev, ki ustrezajo najmanj 10 % vseh ur v obdobju med 1. januarjem 2023 in 31. marcem 2023, pri čemer upošteva porabo električne energije pri končnih odjemalcih in pri uporabnikih, ki uporabljajo električno energijo za shranjevanje v hranilnikih. Ocenjeno porabo električne energije v času konične obremenitve in obdobja konične obremenitve sistemski operater določi in objavi na svoji spletni strani najpozneje do 31. decembra 2022.

(2) Za doseganje ciljev zmanjšanja bruto porabe sistemski operater dnevno ugotavlja odstopanje dejanskega prevzema od predvidenega dnevnega prevzema na prenosnem omrežju ter poroča o kumulativnem zmanjšanju ministrstvu, pristojnemu za energijo, vsakih 14 dni.

(3) Ugotovljene ure konične obremenitve elektrooperater upošteva pri določitvi obračunske moči za odjemalce na srednji in visoki napetosti, medtem ko se pri odjemalcih, katerim se daljinsko odčitava 15 minutna porabe električne energije, beleži poraba v času ur konične obremenitve za namene ugotavljanja učinkov ukrepov.

4. člen

(zmanjšanje bruto porabe v koničnih urah)

(1) V obdobju od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023 se bruto poraba v koničnih urah, glede na konično porabo, ki jo brez upoštevanja učinka ukrepa za zmanjšanje konične porabe napove sistemski operater, zmanjša za najmanj 5 %.

(2) Konične ure v obdobju iz prejšnjega odstavka določi sistemski operater in sicer le za delovne dneve. Število koničnih ur v mesecu je vsaj 10 % vseh ur.

(3) Izvajalec zmanjšanja bruto porabe v koničnih urah je sistemski operater. Sistemski operater pridobi podatke o dejanskem odjemu in o skupnem zmanjšanju odjema na distribucijskem sistemu od distribucijskega operaterja in od upravljalcev zaprtih distribucijskih sistemov.

(4) Sistemski operater aktivira pogodbe za znižanje porabe v času koničnih ur. Sistemski operater aktivira toliko pogodb, kolikor je potrebno za doseganje zmanjšanja porabe v času koničnih ur za vsaj 5 %, in sicer najprej cenejše pogodbe. Za izvedeno zmanjšanje se izplača v ponudbi navedena cena za dejansko doseženo zmanjšanje porabe.

(5) Sistemski operater ponudbe za znižanje konične porabe pridobi na javnem razpisu za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023. Na razpisu lahko sodelujejo trgovci, dobavitelji ali agregatorji in posamezni končni odjemalci s priključno močjo nad 1 MW. V ponudbi dobaviteljev, trgovcev ali agregatorjev je lahko vključeno katerokoli primopredajno mesto, ne glede na priključno moč.

5. člen

(zagotavljanje sredstev)

Sredstva za izplačila za zmanjšanje porabe električne energije v urah koničnih obremenitev iz prejšnjega člena se zagotavljajo iz sredstev, pridobljenih iz omejitve tržnih prihodkov iz 12. člena tega zakona in proračuna Republike Slovenije. Sredstva iz prejšnjega stavka so prihodek sistema operaterja in jih zagotovi ministrstvo, pristojno za energijo. Sistemski operater v ta namen sklene z ministrstvom, pristojnim za energijo pogodbo, s katero se določijo namen, način in vir financiranja nalog, sredstva za izvajanje teh nalog in pogoji opravljanja nalog. Sistemski operater mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih za izvajanje nalog iz tega odstavka.

III. UKREPI ZA POVEČANJE PROIZVODNJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

6. člen

(pomoč za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov in shranjevanja)

(1) Za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov in njenega shranjevanja se v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini 2022/C 426/01 (UL C št. 426 z dne 9. 11. 2022, str. 1) dodeljuje pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za naslednje investicije v nove proizvodne naprave obnovljivih virov energije:

1. za proizvodnjo električne energije ali shranjevanje električne ali toplotne energije – proizvodne naprave z inštalirano močjo enako več kot 50 kW in enako ali manj od 1 MW ;
2. za tehnologije za proizvodnjo toplote in plina – proizvodne naprave z inštalirano močjo več kot 50 kW in enako ali manj od 1 MW;
3. za proizvodnjo obnovljivega vodika – proizvodne naprave z inštalirano močjo enako 3 MW ali manj;
4. za proizvodnjo bioplina in biometana iz odpadkov – proizvodne naprave z inštalirano zmogljivostjo, enako 25000 ton/leto ali manj;
5. za proizvodne naprave v stoddstotni lasti MSP ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov z inštalirano močjo več kot 50 kW in enako ali manj od 6 MW ;
6. za projekte v stoddstotni lasti malih podjetij in mikropodjetij ali projekte skupnosti na področju vetrne energije z inštalirano močjo več kot 50 kW in enako ali manj od 18 MW .

(2) Ne glede na drugi odstavek 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) je dodeljevanje pomoči iz prvega odstavka tega člena del dejavnosti centra za podpore.

(3) Javne pozive za dodeljevanje nepovratnih sredstev izvaja center za podpore, pri čemer se pomoči lahko dodelijo brez konkurenčnega postopka izbire projektov.

(4) Sredstva za pomoči se ne glede na četrti odstavek 16. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) zagotavljajo iz sredstev za izvajanje podpor centra za podpore.

(5) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) določi način dodeljevanja nepovratnih sredstev, ceno zagotovljenega odkupa, tehnične specifikacije, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

7. člen (sprememba vrste podpore)

(1) Proizvajalci električne energije, ki so vključeni v podporno shemo na podlagi predpisov o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom, lahko izberejo podporo kot zagotovljen odkup, ne glede na preteklo obdobje od vključitve v podporno shemo.

(2) Proizvajalci električne energije, ki jim bo vrsta podpore iz obratovalne podpore spremenjena v zagotovljen odkup na podlagi tega člena, lahko ponovno spremembo podpore v obratovalno podporo zahtevajo po dveh letih od spremembe v zagotovljen odkup.

8. člen (referenčna cena električne energije in lesne biomase ter uskladitev referenčnih stroškov)

(1) Referenčna cena električne energije, ki se uporabi za določitev obratovalnih podpor za proizvodne naprave, ki so vključene v podporno shemo, za leto 2023 znaša 180 EUR/MWh.

(2) Referenčna cena lesne biomase, ki se uporabi za določitev referenčnih stroškov, ne glede na predpis, ki določa pravila za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo, za leto 2023 znaša 74,02 EUR/t.

(3) Spremenljivi del referenčnih stroškov električne energije, proizvedene iz lesne biomase, se proizvajalcem, ki so vključeni v podporno shemo in jim je v odločbah o dodelitvi podpore spremenljivi del cene električne energije določen na podlagi spremenljivega dela referenčnih stroškov leta 2016, uskladi z indeksom spremembe referenčne cene lesne biomase leta 2023 glede na leto 2016.

IV. UKREP KONTROLE CEN ENERGIJE IN ENERAGENTOV

9. člen

(regulacija cene toplote iz daljinskega ogrevanja)

Ne glede na določbe o oblikovanju cen toplote iz 8. in 23. člena Zakona o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (Uradni list RS, št. 44/22) lahko vlada, če pride do nesorazmernega dviga cen energentov, določi, da se cena toplote iz daljinskega ogrevanja ali dodatki k tarifnim postavkam oblikujejo tako, da ne bo presežen določen nivo tarifne postavke ali dela tarifne postavke za posamezno tarifno skupino ali skupino odjemalcev.

V. PRISPEVKI OD PRESEŽNIH TRŽNIH PRIHODKOV

10. člen

(omejitev presežnih tržnih prihodkov)

(1) Realizirani tržni prihodki od prodaje električne energije, proizvedene in prodane na veleprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji, za prodajne in nakupne posle, sklenjene kot zaprte pogodbe za obdobje dobave od 1. decembra 2022 do 31. decembra 2023 s točko dobave v regulacijskem območju systemskega operaterja, ki presegajo 180 eurov na MWh na portfeljski ravni (v nadaljevanju: presežni tržni prihodki), pripadajo proračunu Republike Slovenije.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka prihodki od prodaje električne energije, proizvedene iz lignita, pripadajo proračunu Republike Slovenije le, če presegajo 230 eurov na MWh.

(3) Zavezanci za plačilo presežnih tržnih prihodkov so proizvajalci električne energije in trgovci, ki v imenu proizvajalcev prodajajo elektriko, ki v obdobju in poslih iz prvega odstavka tega člena realizirajo tržne prihodke nad 180 eurov na MWh (v nadaljnjem besedilu: zavezanci).

(4) Povprečna prodajna cena se oblikuje na podlagi upoštevanja vseh poslov zavezancev, prodajnih in nakupnih, ne glede na vrsto pogodbe, čas, tržni prostor sklenitve pogodbe ali kupca električne energije, vključno s terminskimi posli s fizično ali finančno poravnavo izven Republike Slovenije, pri čemer se upošteva povprečje doseženih prihodkov v obdobju veljavnosti ukrepa omejitve presežnih tržnih prihodkov, vključno z borznimi stroški in stroški zakupa čezmejnih kapacitet.

(5) Iz obveznosti plačila presežnega tržnega prihodka se izvzame elektrika, prodana na izravnalnem trgu, do katere so lahko upravičeni njeni prodajalci za dobavo v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2023.

(6) Zavezanci morajo obseg presežnih tržnih prihodkov ugotavljati za celotno obdobje veljavnosti ukrepa omejitve presežnih tržnih prihodkov za vse svoje proizvodne naprave oziroma za vse sklenjene posle. Presežne tržne prihodke na osnovi presoje pavšalno do petnajstega dneva v mesecu za pretekli mesec v obdobju veljavnosti ukrepa nakažejo v proračun Republike Slovenije na posebno namensko postavko proračuna. Do 31. januarja 2024 se izvede proračun na osnovi ugotovljenega dejanskega obsega presežnih tržnih prihodkov za celotno obdobje veljavnosti ukrepa omejitve presežnih tržnih prihodkov.

11. člen

(določitev vrste elektrarn za katere velja omejitev tržnih prihodkov)

- (1) Omejitev presežnih tržnih prihodkov velja za prodano električno energijo, proizvedeno v proizvodnih napravah z nazivno električno močjo večjo od 500 kW iz naslednjih virov energije:

- a) vetra;
- b) sonca;
- c) geotermalne energije;
- d) vode, razen iz črpalnih hidroelektrarn;
- e) biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva), razen biometana;
- f) odpadkov;
- g) jedrske energije;
- h) lignita;
- i) surove nafte in drugih naftnih derivatov;
- j) šote.

- (2) Omejitev presežnih tržnih prihodkov ne velja za prodajo električne energije, proizvedene iz naslednjih virov energije ali proizvodnih naprav:

- a) zemeljskega plina;
- b) demonstracijskih naprav;
- c) proizvodnih naprav, ki so v podporni shemi in prejemajo podporo na podlagi zagotovljenega odkupa.

12. člen

(odločba o izjemi pri omejevanju presežnih tržnih prihodkov)

- (1) Zavezanec, ki proizvaja električno energijo iz virov energije, določenih v prvem odstavku prejšnjega člena, in katerega stroškovna cena električne energije v določeni proizvodni napravi presega najvišjo dovoljeno ceno iz 10. člena tega zakona, lahko poda vlogo z ustreznimi dokazili na Agencijo za energijo (v nadaljevanju: agencija), da ugotovi, ali z omejenimi prihodki na podlagi tega zakona lahko pokriva vse stroške proizvodnje v tej napravi.

- (2) V primeru, da agencija ugotovi, izda zavezancu za njegovo proizvodno napravo odločbo o izjemi pri omejevanju presežnih tržnih prihodkov, v kateri določi novo najvišjo ceno, ki je enaka stroškovni ceni električne energije iz proizvodne naprave, na podlagi katere mora zavezanec ugotavljati presežne tržne prihodke.

13. člen

(vodenje evidence)

Zavezanci vzpostavijo evidenco podatkov za vso električno energijo iz poslov iz prvega odstavka 0. člena tega zakona. Iz podatkov morajo biti razvidni vsi posli, na podlagi katerih se izračuna povprečna prodajna cena, podatki proizvajalcev električne energije pa morajo izkazovati, koliko električne energije je bilo proizvedeno v posamezni proizvodni napravi iz 11. člena tega zakona.

14. člen

(solidarnostni prispevek)

- (1) Solidarnostni prispevek plačujejo zavezanci za davek od dohodkov pravnih oseb po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, in v Republiki Sloveniji izvajajo dejavnosti na področju pridobivanja

in predelave surove nafte, zemeljskega plina ter premoga (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za solidarnostni prispevek).

(2) Osnova za izračun solidarnostnega prispevka je razlika med obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec za solidarnostni prispevek dosegel v posameznem davčnem obdobju, za katerega se plačuje solidarnostni prispevek, in povprečnim obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec za solidarnostni prispevek dosegel v štirih zaporednih davčnih obdobjih, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje, zvišanim za dvajset odstotkov.

(3) Obdavčljivi dobiček iz prejšnjega odstavka je enak osnovi za davek, ugotovljeni po zakonu, ki ureja davek od odhodkov pravnih oseb, pred upoštevanjem zmanjšanja davčne osnove zaradi uveljavljanja davčnih olajšav in pokrivanja izgube.

(4) Če zavezanec za solidarnostni prispevek v posameznem davčnem obdobju, ki se upošteva za izračun povprečnega obdavčljivega dobička, ne dosega pozitivnega obdavčljivega dobička, ugotovljenega po prejšnjem odstavku, se šteje, da je ta enak nič. Povprečni obdavčljivi dobiček se izračuna kot seštevek pozitivnih obdavčljivih dobičkov deljen s številom davčnih obdobji s pozitivnim obdavčljivim dobičkom.

(5) Solidarnostni prispevek se plačuje za davčni obdobji, ki se začneta 1. januarja 2022 ali pozneje in 1. januarja 2023 ali pozneje.

(6) Stopnja za izračun solidarnostnega prispevka je 80 % od osnove iz drugega odstavka tega člena.

(7) Obliko in način predložitve obračuna solidarnostnega prispevka predpiše minister, pristojen za finance. Obračun solidarnostnega prispevka se predloži v rokih za predložitev obračuna davka od dohodkih pravnih oseb. Solidarnostni prispevek se plača v roku 30 dni od predložitve obračuna.

(8) Če ni s tem zakonom drugače določeno, se glede postopka pobiranja solidarnostnega prispevka, uporablja zakon, ki ureja davčni postopek.

(9) Solidarnostni prispevek po tem zakonu je prihodek državnega proračuna.

VI. PORABA PRESEŽNIH PRIHODKOV

15. člen

(poraba presežnih tržnih prihodkov proizvajalcev električne energije)

Sredstva, zbrana na podlagi 10. člena tega zakona, se namenjajo za financiranje ukrepov v podporo končnim odjemalcem električne energije, s katerimi se blažijo vplivi visokih cen električne energije, pri čemer ne smejo spodbujati končnih odjemalcev električne energije k večji porabi električne energije, in sicer:

- finančna nadomestila za zmanjšanje odjema v koničnih urah na podlagi 4. člena tega zakona,
- finančna pomoč ranljivim skupinam odjemalcev električne energije;
- nadomestila dobaviteljem, ki morajo odjemalcem dobavljati električno energijo in plin po regulirani ceni, ki ne pokriva stroškov nabave te energije;
- znižanje visokih stroškov nakupa električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količino porabljene električne energije;
- spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za zniževanje emisij toplogrednih plinov, izrabo obnovljivih virov energije in zviševanje energetske učinkovitosti.

16. člen
(presežni prihodki od prezasedenosti)

(1) Presežni prihodki od prezasedenosti iz 9. člena Uredbe 2022/1854/EU se lahko uporabijo samo za pokrivanje upravičenih stroškov na prenosnem in distribucijskem omrežju. Upoštevajo se prihodki iz leta 2022 in 2023. Presežni prihodki od prezasedenosti se namensko porabijo za financiranje ukrepa iz točke b) četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2022/1854/EU. Če ta ukrep ne zadošča za pokrivanje vseh upravičenih stroškov prenosnega in distribucijskega sistema, se lahko za ta namen uporabijo tudi presežni tržni prihodki in druga ustrezna sredstva iz tretjega odstavka 10. člena Uredbe 2022/1854/EU.

(2) Če distribucijski operater ugotovi, da posluje s primanjkljajem omrežnine, o tem obvesti systemskega operaterja in agencijo. Systemski operater pri porabi presežnih prihodkov od prezasedenosti, le te nameni tudi za pokrivanje primanjkljaja omrežnine distribucijskega operaterja. Uporabo presežnih prihodkov od prezasedenosti mora odobriti agencija.

17. člen
(nadomestilo dobaviteljem, ki energijo prodajajo po regulirani ceni)

(1) Če vlada določi najvišjo ceno električne energije, plina ali cene toplote iz sistema daljinskega ogrevanja, lahko vlada dobaviteljem oziroma distributerju toplote, ki bi jim ta ukrep povzročil občutno škodo, določi primerno nadomestilo.

(2) Vlada predpiše način določitve nadomestila, pogoje in merila za upravičenost do nadomestila, način izplačila nadomestila, organ, ki nadomestilo izplačuje, in vir sredstev.

VII. DRUGI UKREPI

18. člen
(omejitve pri opravljanju dejavnosti dobave na maloprodajnem trgu električne energije in plina)

(1) Dobavitelj električne energije ali plina končnim odjemalcem, ki mu je v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 prenehalo članstvo v bilančni shemi, ali s tem dobaviteljem povezana družba ali družba, v kateri ima večinski delež ista pravna ali fizična oseba kot v tem dobavitelju, ne more postati član bilančne sheme.

(2) Izpolnjenost pogoja iz prejšnjega odstavka preveri operater trga za električno energije ali operater prenosnega sistema plina pred sklenitvijo bilančne pogodbe ali pogodbe o izravnavi.

(3) Dobavitelj električne energije ali plina, ki je v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 prenehal z dobavo končnim odjemalcem električne energije ali plina, vendar je ostal član bilančne sheme, pri elektrooperaterju ali operaterju prenosnega sistema plina ne more registrirati novih pogodb o dobavi električne energije ali plina končnim odjemalcem.

(4) Ta člen ne velja za dobavitelje, ki:

- ob izstopu iz bilančne sheme izvedejo prenos sklenjenih pogodb o dobavi na drugega dobavitelja ali
- izkažejo, da so izstopili iz bilančne sheme ali prenehali z dobavo končnim odjemalcem iz razloga insolventnosti oziroma nelikvidnosti ali, da bi to preprečili, pri čemer mora to potrditi agencija.

19. člen
(prenos odjemalcev drugemu dobavitelju)

Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina izmed preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.

20. člen
(nakup električne energije in plina)

Za javna naročila za nabavo električne energije ali plina se Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS) ne uporablja, če vrednost javnega naročila ne presega vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske Unije. V primeru teh naročil naročnik upošteva drugi odstavek 21. člena Zakona o javnem naročanju.

VIII. NADZOR

21. člen
(nadzor)

- (1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja inšpekcija, pristojna za energijo.
- (2) Ne glede na prvi odstavek tega člena opravlja nadzor nad izvajanjem 10. do 13. člena tega zakona agencija.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena opravlja nadzor nad izvajanjem določb 14. člena Finančna uprava Republike Slovenije.

IX. KAZENSKE DOLOČBE

22. člen
(prekrška v zvezi z omejitvijo presežnih tržnih prihodkov)

(1) Z globo od 5.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 10.000 do 250.000 eurov, če v nasprotju s šestim odstavkom 10. člena tega zakona:

1. mesečno ne ugotavlja presežnih tržnih prihodkov za celotno obdobje veljavnosti ukrepa omejitve tržnih prihodkov za vse svoje proizvodne naprave oziroma za vse sklenjene posle ali
2. presežnih tržnih prihodkov do petnajstega dne v mesecu za pretekli mesec v obdobju veljavnosti ukrepa ne nakaže na posebno namensko postavko proračuna Republike Slovenije.

(2) Z globo od 5.000 do 25.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.500 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

23. člen

(prekrška v zvezi s solidarnostnim prispevkom)

- (1) Z globo od 1.200 do 15.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 3.200 do 30.000 eurov, če:
1. v nasprotju s petim odstavkom 14. člena tega zakona ne predloži obračuna solidarnostnega prispevka za davčno obdobje, ki se začne 1. januarja 2022 ali pozneje, oziroma za davčno obdobje, ki se začne 1. januarja 2023 ali pozneje;
 2. obračuna solidarnostnega prispevka ne predloži na način ali v roku iz sedmega odstavka 14. člena tega zakona.
- (2) Z globo od 600 do 4.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe kaznuje z globo od 800 do 4.000 eurov.

24. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

25. člen

(izdaja podzakonskih predpisov)

- (1) Vlada izda predpis iz petega odstavka 6. člena najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.
- (2) Minister, pristojen za finance izda predpis iz sedmega odstavka 14. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

26. člen

(začetek in prenehanje veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in velja do 31. decembra 2023, razen 18. člen tega zakona, ki velja do 31. decembra 2028.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV:

K 1. členu

Ta člen določa zakon določa vsebino zakona, in sicer ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, kontrole cen, pobiranje prispevkov od izjemnih dobičkov ter tudi ukrepe za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije.

K 2. členu

Člen določa, da imajo izrazi v tem zakonu enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

K 3. členu

Pristop določitve podaja navodilo kako bo operater upošteval pri določitvi ur kritične obremenitve. Način določitve upošteva dejstvo, ko nastopa najvišja obremenitev sistema in v katerem so največkrat zaznane najvišje cene energije, hkrati pa se v tem obdobju lahko pojavi pomanjkanje energije.

K 4. členu

Člen določa obveznost, da se v mesecih od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023 porabo elektrike v koničnih urah, glede na konično porabo, ki jo brez upoštevanja učinka ukrepa za zmanjšanje konične porabe, napove sistemski operater, zmanjša za najmanj 5 %. Konične ure določi sistemski operater in sicer le za delovne dneve. Število končnih ur v mesecu je vsaj 10 % vseh ur. Izvajalec ponudbe za znižanje konične porabe pridobi na javnem razpisu, za obdobje od začetka januarja 2023 do konca marca 2023. Izvajalec aktivira pogodbe za znižanje porabe v času koničnih ur. Izvajalec aktivira toliko pogodb, kolikor je potrebno za doseganje zmanjšanja porabe v času koničnih ur za vsaj 5 %, in sicer najprej cenejše pogodbe. Sistemski operater v javnem razpisu objavi pogoje in zahteve za razpis, način izračuna izvedenega zmanjšanja, način obračuna za izvedeno zmanjšanje, obračun penalov za kršitev obvez. Sistemski operater podatke o pretekli in tekoči porabi odjemalca pridobi od operaterja omrežja, na katerega je priključen odjemalec.

K 5. členu

Člen določa vire sredstev za zmanjšanje porabe, in sicer iz sredstev pridobljenih iz presežkov obvezne zgornje meje tržnih prihodkov in proračuna Republike Slovenije.

K 6. členu

Za zmanjšanje odvisnosti od uvoza ruskih fosilnih goriv in razširitve razpoložljivosti energije iz obnovljivih virov se določa začasni ukrep finančnih pomoči za spodbujanje električne energije iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov, ki se dodeljujejo kot državne pomoči v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini 2022/C 426/01 (UL C 426 z dne 9.11.2022, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir).

Člen z odstopom od določb 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) na podlagi začasnega okvira določa bolj ugodne pogoje za dodeljevanje spodbud za nekatere vrste naprav na OVE. Pomoči se bo dodeljevala v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za nove investicije v proizvodne naprave OVE, izvajalec bo Center za podpore.

Po sprejemu tega zakona bo Vlada z uredbo in skladno z začasnim okvirom določila način odločanja centra za podpore o dodeljevanju pomoči, tehnične specifikacije, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

K 7. členu

S tem členom se proizvajalcem električne energije, ki so vključeni v podporno shemo OVE in SPTE, omogoči sprememba vrste podpore iz obratovalne podpore na zagotovljeno odkupno ceno električne energije s čemer se jim zagotovi odkup električne energije po v naprej znani ceni, ki jim krije proizvodne stroške vključno z predpisanim donosom. V predpisih, ki opredelijo podpore so spremembe vrst podpore omejene na dve ali tri leta. V trenutni situaciji je pomembno, da se predvsem manjšim proizvajalcem, ki so lahko prejemniki podpore v obliki zagotovljenega odkupa, omogoči takojšna sprememba vrste podpore v primeru, da ne bi uspeli skleniti pogodbe o prodaji na trgu. Gre za krizni ukrep, ki omogoča proizvajalcem, da izberejo stabilnejšo podporo, saj trg ne deluje. Ko je trg deloval, so bile spodbude oblikovane tako, da so čim več proizvajalcev vabilo v tržne mehanizme. Zdaj ko trg ne deluje, jim omogočamo, da preidejo v stabilnejšo poslovanje s fiksnimi odkupnimi cenami (zagotovljen odkup).

K 8. členu

V okviru podporne sheme OVE in SPTE se obratovalna podpora določi kot razlika med referenčnimi stroški proizvodnje električne energije iz OVE in v SPTE ter referenčno ceno električne energije. Ta pa se skladno z Uredbo o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 194/21) določi z uporabo podatkov iz madžarske energetske borze. Ker so cene produkta futures za leto 2023 trenutno bistveno višje, kot ceno dosegajo proizvajalci v prodajnih pogodbah je smiselno referenčno ceno električne energije določiti kot fiksno ceno skladno s 6. členom Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 in znaša 180 EUR/MWh. Prav tako se zaradi zvišanja cen lesne biomase za leto 2023 določi višja referenčna cena lesne biomase skladno s ceno uporabljeno za izračun Referenčnih stroškov proizvodnje električne energije v proizvodnih napravah OVE in SPTE za javni poziv Agencije za energijo v oktobru 2022.

K 9. členu

Glede na zaostreno situacijo v zvezi z oskrbo z energijo je zaradi blaženja posledic povišanih cen energije in posledično toplote iz sistemov daljinskega ogrevanja potrebno omogočiti ukrep vlade, ki bo po potrebi določil najvišjo ceno ali del cene toplote iz sistema. Le to se omogoči tako, da vlada z uredbo (19. člen) določi najvišjo ali del cene tarifne postavke) za določeno tarifno skupino. Ukrep se lahko nanaša na posameznega ali na vse distributerje. Vlada je že omejila ceno plina, ki se uporablja za proizvodnjo toplote v daljinskih sistemih, obstajajo pa še drugi energenti. Cena toplote v posameznih daljinskih sistemih je določena na način, da pokrije vse stroške tega sistema (investicija, stroški goriva, drugi tekoči stroški), kar lahko privede do izjemnega porasta končne cene, če pride do rasti cen pri energentu. V kolikor bi cene teh energentov bistveno narasle oz. bi prišlo do resnih motenj na trgu z oskrbo s temi energenti, si vlada pridržuje pravico, da izvede regulacijo cen toplote iz sistemov daljinskega ogrevanja v delu, kjer ni podlage za regulacijo po Zakonu o kontroli cen.

K 10. členu

Ta člen določa, kako zavezanci določijo presežne prihodke. Zakon omejuje tržne prihodke od prodaje električne energije na 180 evrov na MWh, ne glede na vrsto pogodbe, čas ali način sklenitve pogodbe. Vsi prihodki nad to ceno se smatrajo za presežne prihodke, ki pripadajo proračunu. Določeno je kdo za zavezanci za plačilo presežnih prihodkov in da morajo zavezanci, ki take prihodke ustvarjajo, te nakazati v proračun Republike Slovenije na posebno postavko.

Zakon med zavezance za plačilo presežnih prihodkov poleg proizvajalcev uvršča tudi »trgovce, ki v imenu proizvajalcev prodajajo elektriko«. Namen zakona pri določitvi zavezancev je, da se realizirani presežni prihodki nad 180 EUR/MWh poberejo (to je nakažejo v proračun) s strani proizvajalcev (kar je tudi namen Uredbe Sveta (EU) 2022/1854), s strani trgovcev, ki v imenu proizvajalcev prodajajo elektriko na veleprodajnem trgu, pa le v primerih, če se presežni prihodki nad 180 EUR/MWh namesto na strani proizvajalcev realizirajo na strani teh trgovcev ali pa na strani obeh. Presežni prihodek nad 180 EUR/MWh se ugotavlja na strani proizvajalca in trgovca skupaj, in sicer tako, da se k povprečni doseženi prodajni ceni proizvajalca (to je realiziranemu prihodku proizvajalca) prišteje še povprečna dosežena marža trgovca, ki presega dejanski strošek trgovca. Če tako izračunani skupni realiziran presežni

prihodek presega 180 EUR/MWh, je v proračun dolžan vplačati tisti, ki je prispeval k presežnemu prihodku nad 180 EUR/MWh (proizvajalec vplača v proračun presežek njegove dosežene povprečne prodajne cene nad 180 EUR/MWh, trgovec pa presežek njegove povprečne dosežene marže nad njegovimi dejanskimi stroški). Realiziran presežni prihodki (to je povprečna dosežena marža) na ravni trgovcev se ugotavljajo kot razlika med doseženimi prihodki in nakupnimi stroški, pri čemer se med nakupni strošek uvrščajo tudi strošek nakupa električne energije od proizvajalca in ostali stroški, vse skladno z določilom 4. odstavka 12. člena.

K 11. členu

Ta člen skladno z določbami 7. člena Uredbe 2022/1854/EU določa vrste elektrarn za katere velja omejevanje prihodkov. Omejitev tržnih prihodkov velja za prodajo električne energije, proizvedene iz vetra, geotermalne energije, vode, (razen iz črpalnih hidroelektrarn), biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva) razen biometana, odpadkov in jedrske energije.

K 12. členu

Ta člen omogoča izjemo, da se za električno energijo iz proizvodnih naprav, katerih stroškovna cena presega zamejeno ceno 180 eurov na MWh, določi višja zamejena cena, ki omogoča pokritje stroškov proizvajalcu. Vloga za ugotovitev in odobritev drugačne najvišje cene za ugotavljanje presežnih prihodkov se pošlje na Agencijo za energijo, ki o izjemi odloči z odločbo v upravnem postopku.

K 13. členu

Ta člen določa, da morajo zavezanci za ugotavljanje svojih presežnih tržnih prihodkov vzpostaviti ustrezno evidenco, da je mogoče ugotavljati stanje glede cen pri opravljenih poslih na proizvodno napravo natančno pri proizvajalcih oziroma na dobavitelja natančno.

K 14. členu

S tem členom se uvaja obveznost plačila solidarnostnega prispevka. Plačujejo ga zavezanci, ki so zavezanci po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, in v Republiki Sloveniji izvajajo dejavnosti na področju pridobivanja in predelave surove nafte, zemeljskega plina ter premoga.

Z drugim odstavkom se določa osnova za izračun solidarnostnega prispevka. Osnova je razlika med obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec dosegel v posameznem davčnem obdobju, za katerega se plačuje solidarnostni prispevek, in povprečnim obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec dosegel v štirih zaporednih davčnih obdobjih, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje, zvišanim za dvajset odstotkov.

Za obdavčljivi dobiček se šteje davčna osnova, ugotovljena po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, pred upoštevanjem zmanjšanja davčne osnove zaradi uveljavljanja davčnih olajšav in pokrivanja izgube, in ustreza postavkama davčnega obračuna davka od dohodkov pravnih oseb pod zaporednima številcama 13 in 14.

Četrty odstavek določa izračun povprečnega obdavčljivega dobička. Če zavezanec v posameznem davčnem obdobju, ki se upošteva za izračun povprečnega obdavčljivega dobička, dosega davčno izgubo, se šteje, da je obdavčljivi dobiček v tem davčnem obdobju enak nič. Določa tudi formulo za izračun povprečnega obdavčljivega dobička. Ta se izračuna kot seštevek pozitivnih obdavčljivih dobičkov v relevantnem štiriletnem obdobju deljen s številom davčnih obdobj s pozitivnim obdavčljivim dobičkom.

Solidarnostni prispevek se plačuje za davčni obdobji, ki se začneta 1. januarja 2022 ali pozneje in 1. januarja 2023 ali pozneje. Stopnja za izračun solidarnostnega prispevka je 80 % od osnove za solidarnostni prispevek.

S sedmim odstavkom se ministru, pristojnem za finance, podeli pooblastilo za izdajo podzakonskega akta, s katerim se določi oblika in način predložitve obračuna solidarnostnega prispevka.

Obračun solidarnostnega prispevka se predloži v rokih za predložitev obračuna davka od dohodkih pravnih oseb. Solidarnostni prispevek se plača v roku 30 dni od predložitve obračuna.

Če ni s tem zakonom drugače določeno, se glede postopka pobiranja solidarnostnega prispevka, uporablja zakon, ki ureja davčni postopek.

Deveti odstavek določa, da je solidarnostni prispevek prihodek državnega proračuna.

K 15. členu

Člen določa, da se lahko z zbranimi sredstvi iz presežnih tržnih prihodkov spodbujajo ukrepi: razpisi systemskega operaterja za nadomestila končnim odjemalcem električne energije za zmanjšanje njihove porabe električne energije, finančno pomoč odjemalcem električne energije, ki pripadajo ranljivim skupinam, nadomestila dobaviteljem, ki morajo odjemalcem dobavljati električno energijo po regulirani ceni, ki ne pokriva stroškov nabave te energije, znižanje visokih stroškov nakupa električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količina porabljene električne energije, spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za zniževanje emisij toplogrednih plinov, izrabo obnovljivih virov energije in zviševanje energetske učinkovitosti.

K 16. členu

S tem členom se določa izvajanje 9. člena Uredbe 2022/1854/EU. Tako se v skladu z omenjeno uredbo določa za kaj je mogoče namenjati zbrana sredstva prihodkov od prezasedenosti. Zaradi visokih cen na trgih električne energije, ukrepa znižanja porabe električne energije in ohranjanja tarifnih postavk omrežnine za prenosni in distribucijski sistem v letu 2023 na nivoju leta 2022, se presežni prihodki od prezasedenosti iz 9. člena Uredbe 2022/1854/EU iz let 2022 in 2023 namenijo izključno za pokrivanje upravičenih stroškov systemskega in distribucijskega operaterja. Če ti prihodki ne zadoščajo, se upravičeni stroški distribucijskega in prenosnega operaterja pokrivajo s presežnimi prihodki ali drugimi sredstvi (npr. proračunska sredstva). Tretji odstavek določa način razdelitve presežnih prihodkov od prezasedenosti za pokrivanje primanjkljaja omrežnine za distribucijskega operaterja. Člen določa, da se pri porazdelitvi presežnih prihodkov iz 9. člena Uredbe 2022/1854/EU upoštevajo prihodki let 2022 in 2023.

K 17. členu

Člen določa, da lahko vlada v primeru interventne regulacije cene električne energije plina ali toplote, dobaviteljem (ali distributerju pri toploti), ki bi jim ta ukrep povzročil občutno škodo, določi tudi primerno nadomestilo. Vlada z uredbo predpiše način določitve nadomestila, pogoje in merila za upravičenost do nadomestila, način izplačila nadomestila, organ, ki nadomestilo izplačuje, in vir sredstev.

K 18. členu

Ta člen določa omejitve pri vrnitvi na maloprodajni trg električne energije in plina tistih dobaviteljev, ki jim je v času izrednih razmer na trgu z električno energijo in plinom prenehalo članstvo v bilančni shemi ali so prenehali z dobavo končnim odjemalcem vendar ohranili članstvo v bilančni shemi.

S tem so namreč povzročili, da so končni odjemalci prešli bodisi v režim zasilne oskrbe bodisi k drugemu dobavitelju (v nasprotnem primeru bi ostali brez električne energije oz. plina). V obeh primerih je zaradi pripada novih odjemalcev prišlo do obremenitev operaterjev oz. preostalih dobaviteljev, kar je v izrednih razmerah še posebej obremenjujoče. Drugače povedano, s tem ko je dobavitelj prenehal z dobavo, je finančna tveganja (bremena) prenesel na druge dobavitelje, ki so kljub težkim razmeram ostali aktivni na trgu. Z večjim prilivom novih odjemalcev jim je celo lahko nastajala škoda, saj sklenitve pogodbe o dobavi z določenimi kategorijami odjemalcev niso niti smeli zavrniti.

Glede na navedeno je namen določbe, da se tistim dobaviteljem, ki so s svojim odhodom povzročili dodatno finančno breme drugim dobaviteljem (ki so morali prevzeti njihove odjemalce) prepreči, da jim z vrnitvijo v ugodnih razmerah (kar bi jim omogočalo prodajo po nižjih cenah) povzroči dodatna škoda zaradi menjav dobavitelja za ugodnejšega.

K 19. členu

V času zaostrenih razmer za dobavo plina so dodatno ranljivi odjemalci, ki sicer po zakonu o oskrbi s plini niso upravičeni do zasilne oskrbe, saj v normalnih razmerah pričakujemo, da bodo brez težav zamenjali dobavitelja. V razmerah, ko dobavitelji ne želijo širiti obseg svojih odjemalcev zaradi razmer na trgu pa je pomembno, da ima Vlada RS vzvod, s katerim lahko zagotovi oskrbo s plinom tudi tem odjemalcem.

K 20. členu

Člen za javna naročila za dobavo električne energije ali plina določa odstop od določb Zakona o javnem naročanju. Zaradi trenutnih razmer na trgu, v katerih je rok veljavnosti ponudbe izredno kratek, se električne energije in plina s klasičnimi postopki sploh ne da naročiti oziroma kupiti.

K 21. členu

Člen določa organe pristojen za nadzor nad izvajanjem določb zakona.

K 22. in 23. členu

Členi določajo višino globe za posamezne prekrške.

K 24. členu

Člen določa, da je v hitrem prekrškovnem postopku globa lahko višja kot sicer.

K 25. členu

Člen določa roke za izdajo podzakonskih predpisov.

K 26. členu

Člen določa začetek veljavnost zakona in sicer naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Ker gre za interventni zakon, je določen tudi zaključek veljavnosti zakona in sicer 31. december 2023. V 20. členu je določeno, da dobavitelj električne energije ali plina, ki mu je v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 prenehalo članstvo v bilančni shemi ali je v tem obdobju prenehal dobavljati, vendar je ostal član bilančne sheme, ne more postati član bilančne sheme. Uporabo te določbe pa je potrebno časovno omejiti, zato navedena prepoved velja do 31. decembra 2028.

IV. PRILOGE

PREDLOG

Na podlagi XX člena Zakona o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (XXX) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO

O POMOČI ZA POSPEŠEVANJE UVAJANJA ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV, SHRANJEVANJA IN TOPLOTE IZ OBNOVLJIVIH VIROV, POMEMBNIH ZA NAČRT REPOWEREU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

X. člen (vsebina)

(1) Ta uredba določa vrste finančnih pomoči za spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, obnovljivega vodika, bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov, shranjevanja električne in toplotne energije ter toplote iz obnovljivih virov, pogoje in merila za njihovo dodelitev, upravičence do finančnih pomoči, vodenje evidenc in poročanje.

(2) Pomoči dodeljuje ministrstvo pristojno za energijo preko centra za podpore.

.....

X. člen (vrste finančnih pomoči)

(1) Pomoči po tej uredbi se dodelijo kot državne pomoči v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir (XX citat).

.....

X. člen (pomen izrazov)

(a) Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, pomenijo:
Pomoči po tem zakonu so državne pomoči, ki jih upravičenci pridobijo iz javnofinančnih sredstev ter so opredeljene v prvi alineji 2. člena Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04).

.....
.....

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v tej uredbi, imajo enak pomen kot v zakonu, ki ureja spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov.

X. člen **(način dodeljevanja pomoči)**

(b) Pomoči se dodeljujejo z v obliki neposrednih nepovratnih sredstev oziroma v obliki zagotovljenega odkupa električne energije ob upoštevanju naslednjih meril:
količine prihranjene energije,
količine proizvedene energije iz obnovljivih virov energije,
količine izpustov toplogrednih plinov in
stroškovne učinkovitosti.

.....

X. člen **(Splošni pogoji glede proizvodnih virov in moči proizvodnih naprav)**

(1) Pomoči se dodelijo za eno od naslednjega:

- za proizvodnjo električne energije ali shranjevanje električne ali toplotne energije – proizvodne naprave nazivne električne moči od 50 KW do 1 MW;
- za tehnologije za proizvodnjo toplote in plina – proizvodne naprave nazivne električne moči od 50 KW do 1 MW;
- za proizvodnjo obnovljivega vodika – proizvodne naprave nazivne električne moči do 3 MW;
- za proizvodnjo bioplina in biometana iz odpadkov in ostankov – proizvodne naprave z inštalirano zmogljivostjo, enako 25 000ton/leto ali manj;
- za proizvodne naprave v stoddstotni lasti MSP ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov – nazivne električne moči od 50 KW do 6 MW;
- za projekte v stoddstotni lasti malih podjetij in mikropodjetij ali projekte skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, samo za proizvodnjo vetrne energije – projekti z inštalirano močjo, od 50 KW do 18 MW.

.....

II. UPRAVIČENE TEHNOLOGIJE

.....

X. člen **(tehnične specifikacije za naprave in sisteme)**

.....

X. člen **(vrste upravičencev)**

.....

III. INTENZIVNOST POMOČI

X. člen

(Višina sofinanciranja)

.....

IV. ZAGOTOVLJENI ODKUP

X. člen

(višina zagotovljenega odkupa)

.....

V. DODELJEVANJE POMOČI

X. člen

(postopek)

VI. POROČANJE IN SPREMLJANJE

.....

(c) VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

X. člen

(začetek veljavnosti)

(d) Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. xxx

Ljubljana, dne xx. xx 2022

EVA xxx

Vlada Republike Slovenije
Robert Golob
predsednik